

מיזרח טימור: קאמבודיה בלי הצגות-גאלה

לפשעים פוליטיים, ובכללם מעשי-שוד על רקע פוליטי והסתה לאי-ציות בצבא הפורטוגלי. שום הוכחות לא הובאו לפני הנאשמים או לפני הציבור.

הנשיא סירב לחתום. למעשה היו הנאשמים חייבים להשתחרר כבר לפני כחצי שנה. חוק החנינה לאסירים פוליטיים, שנתמך על-ידי המפלגות הקומוניסטיות והסוצי-יאליסטיות — שיתוף-פעולה שאינו שיגרתי בפורטוגל — אושר בפרלמנט, בוועדת-החוקה ובמועצה המהפכנית ברוב גדול.

צמרת הצבא לחצה על הנשיא, הגנרל אינס, שלא לחתום על החוק. בניגוד לנשיא ישראל, יצחק נבון, שסירב להשתמש בשיקול-דעתו שלא לחתום על חוקי הבדואים, נענה הנשיא לצבא וסירב לחתום.

סירובו העקשני של הנשיא מנע את שיחרורם האוטוריטטי של העצירים הפוליטיים, מנהיגי המפלגה הפורטוגלית המהפכנית. העצורים, רובם מהלוחמים נגד המישטר הפאשיסטי של סאלאזאר וקאטאנו, החליטו לשבות רעב עד המוות. אינטלקטואלים רבים בפורטוגל הצטרפו לשביתה. בכל רחבי המדינה פלשו צעירים משכילים לכנסיות, כדי למשוך תשומת-לב ציבורית למצבם המחמיר והולך של שובת-הרעב הכלואים.

לבסוף נאלץ שרי-המישפט להסכים שעד ראש-השנה האזרחית יישפטו הנאשמים או ישוחררו. לדעת משקיפים, אין כל סיכוי למישפט וכל העצורים יישלחו לביתם, ללא כל קשר לעמדת הנשיא או לאישור חוק החנינה.

מנהיגי השמאל הפורטוגלי מכל המפלגות רואים בהתנהגות הצבא איום חמור על הישגי המהפכה הפורטוגלית. הם גם מתרעמים על אגודת אמנסטי, שמהירה לשלוח משקיפים לליסבון ב-1974, כדי לבדוק את מצבם של סוכני-סאלאזאר הכלואים, למרות שאלה עסקו במעשי-וועה במשך שנים רבות. לעומת זאת, לא טרח האירגון להגן על שובת-הרעב מהשמאל.

כוח שרישי. אין ספק שלפורטוגל צפויים ועוזעים פוליטיים וחברתיים רבים. הימין מתבצר בצבא, בחקלאות העשירה ובמעמד הבינוני העליון. הסוציאליסטים נחלשים והולכים, ושיתוף-הפעולה שלהם עם המפלגה הקומוניסטית הפורטוגלית רעוע ביותר.

עתה עושה גנרל אוטלו דה-קארואאל, שלו מעמד של גיבור לאומי בפורטוגל, מאמצים כבירים כדי להקים כוח שלישי. השבוע טס לבריטניה ונפגש בפרלמנט עם ראש האגף השמאלי בלייבור, אנתוני ג'ורדן. בדעתו להשתתף בבחירות שייערכו בפורטוגל ב-2 בדצמבר, בראש "האחדות השמאלית למען הדמוקרטיה".

מיפלגת שמאל חדשה זו תתחרה לא רק בימין, אלא גם בקומוניסטים ובסוציאליסטים. העובדה ש-13 אחוז מפועלי פורטוגל הם עתה מחוסרי-עבודה תשחק תפקיד מרכזי במערכת-הבחירות.

הקיטוב הפוליטי בפורטוגל והסכנה לאללימות מצד הצבא והיסודות הפאשיסטיים במישטר הלאומי הפורטוגלי מדאיגה משקיפים פוליטיים באירופה. יתכן שהבחירות שייערכו שם בתחילת החודש הבא, יקבעו את עתיד פורטוגל לעשור הבא.

ידידים רעבים באי טימור
בסוף זה יגיע גם לישראל

ורבים מהשובתים הגיעו כבר לכלל אפיסת-כוחות. שניים מהם הובהלו לבית-החולים בלי הכרה, ונשקפה סכנה לחייהם. הלחץ שהפעילו השובתים, ועוד יותר מכך לחץ דעת-הקהל, הגיעו את שרי-המישפט, פדרו מאסאדו, להסכים לכל תנאיהם.

"אחריות מוסרית". כיצד נכלאו אסירים פוליטיים אלה, חברי המפלגה המהפכנית הפורטוגלית, במשך תקופה של 16 חודשים ללא מישפט, ומבלי לפרסם במה מאשימים אותם? לראש הוועדה הציבורית למען שובת-הרעב, אוטלו סאראוויה דה-קארואאל, גיבור מהפכת 25 באפריל 1974, הסבר פשוט: הם לא ביצעו כל עבירה.

מעצרים ללא מישפט בא כדי לפגוע במפלגה שמאלית ובשמאל הפורטוגלי כולו. ואמנם, אפילו ההדלפות של מישטר נגד העצורים היו מוזרות ביותר.

גרמני שלעצורים השמאלנים היתה "אחריות מוסרית"

בעיית הרעב והמגיפות באי טימור אינה נופלת בחומרתה מטרנגדית ביאפרה. באורח פוטנציאלי, היא עלולה להגיע לממדים של שואת קמבודיה! נציג הצלב האדום במזרח טימור, פרנק קארלין, לא הגזים. מאז השתחרר האי מהכיבוש הפורטוגלי וסופח על-ידי אינדונזיה, לפני ארבע שנים, מתו במזרח טימור יותר מ-100 אלף בני-אדם מרעב וממחלות.

מלחמות האזרחים והמאבק נגד הכיבוש האינדונזי ב-1975 הביאו, למעשה, להפסקת כל הייצור החקלאי בטימור. במשך ארבע שנים גוועו באי רבבות בני-אדם, ושילטונות ג'אקרטה עשו כמיטב יכולתם להסתיר את הטרדיה מדעת-הקהל העולמית.

כמה אלפי פליטים, שהצליחו להגיע לאוסטרליה, מיקדו את תשומת-הלב של אמצעי-התקשורת האוסטרליים בטימור. שילטונות אינדונזיה התחילו לשתף פעולה, אמנם בלי התלהבות יתרה, עם אוסטרליה, ארצות-הברית ומערב גרמניה בפעולות הצלה.

לרבבות טימורים באה העזרה באיחור רב מדי. נוסף על 130 אלף התושבים שכבר מתו, צפויים עוד כ-250 אלף טימורים למוות. גופם התשוש לחלוטין, מת-תזונה חריפה, לאורך תקופת-זמן ארוכה, לא יוכל עוד להתאושש. הצלב-האדום הבינלאומי פועל בטימור כבר חצי שנה, אבל מתקשה להגיע לכפרים המפוררים והמבודדים, בהעדר דרכי-גישה. בדרך כלל ניתן להגיע לרוב העיירות והכפרים רק באמצעות מסוקים. שלושה מסוקים בלבד מנהלים במזרח טימור מרוץ עם הזמן.

בכפר האטוליה, למשל, חולים 6400 מתוך 8000 תושב בים במלאריה. האטוליה נחשב ככפר בר-מזל. הגישה אליו

קלה-יחסית, וכל תושביו קיבלו טיפול רפואי ומוזון. מתציתם יותר, אולי, כחיים. ביישובים אחרים משתוללות מגיפות שחפת, טיפוס, מחלות-מעיים קטלניות. נוסף על הרעב הכבד ההופך את התושבים לחשופים לכל מחלה, סיכויי ההצלה ביישובים המרוחקים הם אפסיים, חרף הנסיגות ההירואיות של עובדי הצלב-האדום להטיס אליהם אספקה בתנאים בלתי-אפשריים.

רוב מישלוחי המזון למזרח טימור מגיעים מאוס-טרליה. אנשי הצלב-האדום מבקשים עתה מסוקים במקום מזון. "יש לנו אורן די והותר", אומר קארלין, "אבל האמצעים הלוגיסטיים שלנו הם ממש מגוחכים".

ג'אנסויר. הגייסות האינדונזיים בטימור עדיין עסוקים ברדיפה אחרי שרידי המחתרת הלאומית של בני-האי, פרהטילין.

משקיפים סבורים שמדובר בסך הכל ב-300 עד 600 לוחמי-גירילה. הפעילות הצבאית משבשת את מאמצי ההצלה.

ד"ר קארלין נזהר מלהאשים את ממשלת אינדונזיה בג'אנסויר (רצח עם) מכון. ניכר מדבריו שהוא זקוק מאד לסיוע אינדונזי כדי להציל, לפחות, את שארית הפליטה.

למשקיפים אובייקטיביים ברור שאין לפטור את ממשלת ג'אקרטה מאחריות ישירה לאסון. חמישית מבני מזרח-טימור הושמדו מאז הכיבוש האינדונזי. במרוצת השנה הקרובה ימותו לפחות עוד 80 עד 100 אלף טימורים. קשר השתיקה האינדונזי, ומניעת סיוע לאי במשך שנים ארוכות, כמוהו כפשע-מלחמה לכל דבר. בנירנברג תלו נאצים לא מעטים בעון עבירות קלות יותר. קשה לדעת מתי ייכנס גם האי טימור לאופנה, ויעשה מוקד להתרמות המוניות ולהצגות-גאלה בישראל ובעולם.

אולי מותר להציע לממשלת-ישראל לשגר לשם כמה מסוקים, שנועדו בעבר לנשיא הניקרגואי המודח, אנסטסיו סומוסה?

צעד כזה יועיל יותר ממאות נאומים צדקניים בעוד שנה, כשטרנגדית טימור תופיע, סוף-סוף, על דפי טיים וניו-יורק, ותהפוך לחדשה רשמית, לגיטימית, גם בישראל.

פורטוגל: הנשיא מסרב

לחתום על החוק

שביתת-הרעב הארוכה של 26 אסירים פוליטיים בפורטוגל נסתיימה בניצחונם המוחלט. השביתה ארכה 30 יום,

לסת הזכוכית של הנרי היקר

הד"ר הנרי קיסינג'ר לא מסתפק, כנראה, במיקדמה של 360 אלף דולר עבור סיפור שנותי בבית הלבן. התסיסה הגוברת נגדו בעיתונות העיר למית התחדדה לאחרונה. נוכח הטרדיה הקמבודית, סוכני-הפירסום שלו עושים כמיטב יכולתם להחליק את הביקורת.

מיליוני צופים בכל העולם חווים עתה בטלוויזיה בילדי-קמבודיה הגוועים. לא כדאי ששמו של קיסינג'ר ישובב לבניני זה דווקא עכשיו, כשהספר שלו עושה מיליונים.

עורך ניו-טטיסטמאן, ברוס פיג', מספר ביומן לונדון שלו על ההזמנה שקיבל למסיבת-עיתונאים עם הד"ר קיסינג'ר, שתיכרז בלונדון בסוף-השבוע. בחזון מתבקשים כל העורכים לשלוח מראש את שאלותיהם לקיסינג'ר! מישאלה צנועה זו מנוגדת לכל המסורת העיתונאית הבריטית ומעידה שיש אמנם להנרי היקר, ממה לחשוש. נראה שהוא מפחד שמישהו יחקק את-השדרן דייוויד פרוסט, וישאל אותו בגלוי מדוע פתח בפעולה שהביאה להשמדת קמבודיה. ההתנגשות בין פרוסט לקיסינג'ר הביאה להתפטרותו של המראיין המפורסם מרשת-הטלוויזיה האמריקאית אן-בי-סי.

ברוס פיג' מגיב בלעג מר על דרישת אמרגניו של קיסינג'ר לצנזר מראש את השאלות. נראה שיש לקיסינג'ר לסת מזכוכית, כותב פיג', ואין הוא מסוגל לעמוד נגד מהלומה אינטלקטואלית כבדת-מישקל. עכשיו ניצב קיסינג'ר לפני בעייה חדשה. הכירסום המתמיד ביוקרתו של שרי-החוק לשעבר, מאז גילויו

שאוקרוס, הביא לחיטוט עקבי בעברו. הפירסומים בעיתונות האמריקאית על ההיסטוריה שלו כסוכן האף-בי-אי לא הוסיפו לו כבוד. ההיסטוריה שאחזה בפרוספור, שהפך בן-לילה מחביב-הקהל לנאשם ב-פישע-מלחמה חמורים, באה לידי ביטוי גם בטאקי סיקה המזורה שלו כלפי העיתונות הבריטית.

עורך ניו-טטיסטמאן קרא לעמיתיו להחרים את מסיבת-העיתונאים, שנועדה להגביר את מכירות ספרו של קיסינג'ר. יש להניח שרוב העורכים לא יעשו לבקשה זו, והספר ימשיך למשוך מיליוני קוראים בלתי-ביקורתיים פסבדו-אינטלקטואליים בכל העולם.